РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

4 май 2010 година *

По дело C-533/08

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание членове 68 ЕО и 234 ЕО от Hoge Raad der Nederlanden (Нидерландия) с акт от 28 ноември 2008 г., постъпил в Съда на 3 декември 2008 г., в рамките на производство по дело

TNT Express Nederland BV

срещу

AXA Versicherung AG,

* Език на производството: нидерландски.

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н A. Tizzano, г-н J. N. Cunha Rodrigues, г-н K. Lenaerts, г-н J.-C. Bonichot, г-жа R. Silva de Lapuerta и г-жа C. Toader, председатели на състав, г-н K. Schiemann, г-н P. Kūris, г-н E. Juhász, г-н M. Ilešič (докладчик), г-н J.-J. Kasel и г-н M. Safjan, съдии,

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,
секретар: г-жа M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 17 ноември 2009 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за TNT Express Nederland BV, от адв. J. H. J. Teunissen, advocaat,

— за нидерландското правителство, от г-жа C. Wissels и г-н Y. de Vries, в качеството на представители,

— за чешкото правителство, от г-н M. Smolek, в качеството на представител,

— за германското правителство, от г-н M. Lumma и г-жа J. Kemper, в качеството на представители,

— за Комисията на Европейските общности, от г-жа A.-M. Rouchaud-Joët и г-н R. Troosters, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 януари 2010 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 71 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74), както и на член 31 от Конвенцията за договора за международен автомобилен превоз на стоки, подписана в Женева на 19 май 1956 г. и изменена с протокол, подписан в Женева на 5 юли 1978 г. (наричана по-нататък „CMR“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между TNT Express Nederland BV (наричано по-нататък „TNT“) и AXA Versicherung AG (наричано по-нататък „AXA“) във връзка с изпълнението в Нидерландия на решения на германски

съд, с които TNT е осъдено да заплати обезщетение за липса на стоки при международен автомобилен превоз.

Правна уредба

Регламент № 44/2001

3 Съображение 1 от Регламент № 44/2001 гласи:

„Общността си е поставила за цел поддържане и развитие на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се гарантира свободното движение на хора. С оглед постепенното създаване на такова пространство, Общността следва да приеме, наред с друго, и мерки във връзка със сътрудничеството в областта на правосъдието по граждански дела, които мерки са необходими за стабилното функциониране на вътрешния пазар."

4 Съгласно съображение 6 от този регламент:

„С оглед постигане на целта за свободно движение на съдебни решения по граждански и търговски дела е необходимо и подходящо правилата, приложими по отношение на компетентността и признаването и изпълнението на съдебни

решения, да се регламентират с правен акт на Общността, който е със задължителна сила и се прилага пряко."

5 Съображения 11, 12 и 15 от Регламент № 44/2001 уточняват:

„(11) Правилата за компетентността трябва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника и винаги трябва да е налице на това основание, освен в няколко ясно определени ситуации […].

(12) Наред с местоживеенето на ответника трябва да съществуват алтернативни основания за компетентност, които са основани на тясна връзка между съда и процесуалното действие или с оглед да се улесни [доброто правораздаване].

[…]

(15) В интерес на хармоничното упражняване на правосъдие е необходимо да се минимизира възможността от едновременни производства и да се гарантира, че в две държави членки няма да се произнасят противоречащи си съдебни решения. […]"

6 Съображения 16 и 17 от Регламента гласят:

„(16) Взаимното доверие в упражняването на правосъдие в Общността оправдава съдебни решения, които са постановени в държава членка, да бъдат автоматично признавани без нуждата от някаква процедура, освен в случаите на оспорване.

(17) По силата на същия принцип на взаимно доверие трябва да бъде ефективна и бърза процедурата за превръщането на едно съдебно решение, което е постановено в една държава членка, в изпълняемо в друга. […]“

7 Според съображение 25 от посочения регламент:

„Спазването на международните задължения, по които са страни държавите членки, означава, че настоящият регламент не засяга договори във връзка със специални въпроси, по които са страни държавите членки.“

8 Съгласно член 1, параграфи 1 и 2 от Регламент № 44/2001:

„1. Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, данъчни, митнически или административни дела.

2. Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

а) гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физически лица, имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения, завещания и наследяване;

б) производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;

в) социално осигуряване;

г) арбитраж."

9 Член 27 от Регламент № 44/2001, който е част от раздел 9, озаглавен „Висящ процес (lis pendens) — свързани искове" от глава II, озаглавена „Компетентност", предвижда:

„1. Когато дела с един и същ предмет и между същите страни, са заведени в съдилищата на различни държави членки, всеки съд, различен от първия сезиран съд, спира разглеждането на делото служебно, докато бъде установена компетентността на първия сезиран съд.

2. Когато бъде установ[ена] компетентността на първия сезиран съд, всеки друг съд, различен от първия сезиран съд, се отказва от компетентност в полза на този съд."

10 Член 34 от Регламент № 44/2001, който е част от раздел 1, озаглавен „Признаване“, от глава III, озаглавена „Признаване и изпълнение“, предвижда:

„Съдебно решение не се признава:

1) ако признаването явно противоречи на [обществения ред] в държавата членка, в която се иска признаване;

[…]“

11 Член 35 от посочения регламент, който е част от същия раздел, е формулиран по следния начин:

„1. Освен това, съдебното решение не се признава, ако то противоречи на раздел 3, 4 или 6 от глава II, както и в случаите по член 72.

2. При проверката на основанията за компетентността по предходния параграф съдът или органът, който е сезиран, е обвързан от фактическите констатации, на основата на които съдът на държавата членка по произход е определил своята компетентност.

3. При спазване на параграф 1 не може да бъде преразглеждана компетентността на съда на държавата членка по произход. Критерият за [обществен ред], посочен в член 34, точка 1, не може да се прилага по отношение на правилата относно компетентността."

12 Съгласно член 36 от същия регламент, който също е част от раздел 1 от глава III, „не се допуска преразглеждане по същество на чуждестранно съдебно решение".

13 Член 38, параграф 1 от Регламент № 44/2001, който е част от раздел 2 от глава III, озаглавен „Изпълнение", предвижда:

„Съдебно решение, постановено в държава членка и подлежащо на изпълнение в тази държава членка, се изпълнява в друга държава членка, когато по искане на всяка заинтересувана страна [се допусне изпълнението му] там."

14 Член 43, параграф 1 от посочения регламент добавя, че „[р]ешението по молбата за [допускане на изпълнение] може да се обжалва от всяка от страните."

15 Член 45 от същия регламент уточнява:

„1. Съдът, пред който е подадена жалбата съгласно член 43 […], отказва [да допусне изпълнение] или отменя [решение, с което е допуснато изпълнение,] само на някое от основанията по членове 34 и 35. […]

2. При никакви обстоятелства не се допуска преразглеждане на чуждестранно съдебно решение по същество.“

16 Член 71 от Регламент № 44/2001, който е част от глава VII, озаглавена „Връзка с други документи“, предвижда:

„1. Настоящият регламент не засяга действието на конвенции, по които са страни държавите членки и които във връзка със специфични области уреждат компетентността или признаването и изпълнението на съдебни решения.

2. С цел да се осигури еднакво тълкуване, параграф 1 се прилага по следния начин:

а) настоящият регламент не пречи съд на държава членка, която е страна по конвенция, отнасяща се до специфична област, да се признае за компетентен [въз основа] на тази конвенция, дори когато ответникът е с местоживеене в друга държава членка, която не е страна по тази конвенция. Сезираният съд прилага, във всички случаи, член 26 от настоящия регламент;

б) съдебни решения, постановени в държава членка от съд, който се е признал за компетентен [въз основа] на конвенция, засягаща специфична област, се признават и изпълняват в другите държави членки в съответствие с настоящия регламент.

Когато конвенция относно специфична област, по която са страни както държавата членка по произход, така и сезираната държава членка, установява условия за признаване и изпълнение на съдебни решения, се прилагат тези условия. Във всеки случай разпоредбите на настоящия регламент

относно процедурата за признаване и изпълнение на съдебни решения, могат да бъдат приложени.“

CMR

17 Съгласно нейния член 1 CMR се прилага „за всеки договор за автомобилен превоз на стоки с превозни средства срещу заплащане, когато мястото на приемане на стоката за превоз и предвиденото място за доставянето ѝ […] се намират в две различни държави, от които поне една е договаряща страна […] независимо от седалището и националността на страните“.

18 CMR е изработена в рамките на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации. Повече от 50 държави, сред които всички държави — членки на Европейския съюз, са се присъединили към CMR.

19 Член 23 от CMR гласи:

„1. Когато, съгласно разпоредбите на тази конвенция превозвачът дължи обезщетение за цялостна или частична липса, това обезщетение се изчислява според стойността на стоката на мястото и по времето, когато е била приета за превоз.

[…]

3. При всички случаи обезщетението не може да надвиши 8,33 разчетни единици за килограм бруто липсващо тегло.

4. Освен това, се връщат изцяло и превозната цена, митническите сборове и другите разноски по превоза на стоката в случай на цялостна липса и пропорционално, когато има частична липса; други обезщетения не се дължат.

[…]

7. Посочената в настоящата конвенция разчетна единица е специалното право на тираж, определено от Международния валутен фонд. Посочената в параграф 3 от този член сума се превръща в националната парична единица на държавата на съда, сезиран със спора […]

[…]“

20 Съгласно член 31 от CMR:

„1. За всеки спор, произтичащ от превозите, подчинени на тази конвенция, ищецът може да сезира, освен съдилищата на договарящите държави, посочени

по общо съгласие на страните, още и тези на държавата на територията на която се намира:

а) местожителството на ответника, главното му седалище или клонът, или агенцията, чрез която е бил сключен превозният договор, или

б) мястото, където стоката е била приета за превоз или мястото, предвидено за доставянето ѝ.

Ищецът може да сезира само тези съдилища.

2. Когато при спор, посочен в параграф 1 от този член, тече дело пред компетентен съд съгласно този параграф или когато е било произнесено решение по този спор, не може да се предявява нов иск за същото, между същите страни, освен ако решението на съда, пред който е бил предявен първият иск, е невъзможно да бъде изпълнено в страната, където е предявен новият иск.

3. Когато при спор, посочен в параграф 1 от този член, решение на съд в договаряща страна е станало изпълнимо в тази държава, то става изпълнимо и във всички останали договарящи държави, веднага след изпълнението на установените за това формалности в заинтересованата държава. Тези формалности не могат да доведат до преразглеждане на спора.

4. Разпоредбите на параграф 3 от този член се прилагат за съдебните решения, постановени с участие на страните, задочните решения и съдебните спогодби, но не се прилагат за решенията за предварително изпълнение, както и за обезщетенията за вреди и лихви, съдебни разноски срещу ищец, чийто иск е бил отхвърлен, изцяло или частично.

[…]“

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

21 През април 2001 г. Siemens Nederland NV (наричано по-нататък „Siemens“) и TNT сключват договор за автомобилен превоз от Zoetermeer (Нидерландия) до Unterschleissheim (Германия) на стоки на стойност 103 540 DEM (52 939 EUR) и с тегло 12 кг.

22 Тези стоки обаче не са доставени в местоназначението им.

23 През май 2002 г. TNT предявява иск пред Rechtbank te Rotterdam (Нидерландия) срещу AXA, застрахователя на Siemens, за установяване, че не носи никаква отговорност към AXA за вредите, причинени от липсата на посочените стоки, извън сумата 11,50 EUR за килограм или общо 138 EUR в съответствие с член 23 от CMR, където са установени правилата, приложими при определяне на размера на обезщетенията, които могат да се претендират. Rechtbank te Rotterdam отхвърля този иск с решение от 4 май 2005 г. TNT обжалва решението пред Gerechtshofte ’s-Gravenhage (Нидерландия).

24 През май 2004 г. AXA сезира Landgericht München (Германия) с иск за обезщетение за вредите, претърпени от Siemens поради липсата на стоките. Като се има предвид, че в Нидерландия вече е висящо производство по спор между същите страни във връзка със същия превоз, TNT изтъква, че съгласно закрепеното в член 31, параграф 2 от CMR правило за висящо производство Landgericht München не може да разгледа иска на AXA.

25 С решения от 4 април и 7 септември 2006 г. (наричани по-нататък „решенията на Landgericht München“) Landgericht München отхвърля доводите на TNT, основани на член 31, параграф 2 от CMR и осъжда това предприятие да заплати обезщетение.

26 На 6 март 2007 г. AXA иска от Rechtbank te Utrecht (Нидерландия) да допусне изпълнението на решенията на Landgericht München в Нидерландия съгласно Регламент № 44/2001. След като съдията по обезпечителното производство на Rechtbank te Utrecht уважава искането с определение от 28 март 2007 г., на 4 май 2007 г. TNT иска от Rechtbank te Utrecht да отмени това определение и да откаже да допусне изпълнението на посочените решения или поне да спре производството по молбата за допускане на изпълнението им до произнасянето на Gerechtshof te 's-Gravenhage по жалбата, подадена срещу решението на Rechtbank te Rotterdam от 4 май 2005 г.

27 Жалбата на TNT пред Rechtbank te Utrecht се основава на съображението, че признаването на решенията на Landgericht München очевидно противоречи на нидерландския обществен ред. Дружеството сочи, че съгласно предвиденото в член 31, параграф 2 от CMR правило за висящо производство Landgericht München не е бил компетентен да разгледа иска на AXA.

28 От своя страна AXA счита, че съгласно член 35, параграф 3 от Регламент № 44/2001 нидерландският съд не може да контролира компетентността на германския съд, тъй като критерият за обществен ред, посочен в член 34, точка 1 от този регламент, не може да се приложи по отношение на правилата за компетентност.

29 Rechtbank te Utrecht отхвърля жалбата на TNT с определение от 18 юли 2007 г. Към тази дата все още няма произнасяне на Gerechtshof te 's-Gravenhage по жалбата, подадена пред него от TNT.

30 Rechtbank te Utrecht приема, че TNT не може да се позовава на основанието за отказ да се признае съдебно решение, предвидено в член 34, точка 1 от Регламент № 44/2001, за да оспори компетентността на германския съд, като се има предвид, че правилата относно компетентността не се отнасят до посочения в тази разпоредба обществен ред, както е уточнено в член 35, параграф 3 от този регламент.

31 TNT подава касационна жалба срещу определението на Rechtbank te Utrecht от 18 юли 2007 г. Според него този съд не се е съобразил с обстоятелството, че член 31 от CMR дерогира съгласно член 71, параграф 2, буква б), втора алинея от Регламент № 44/2001 забраната да се контролира компетентността на юрисдикциите на държавата членка по произход, установена с член 35, параграф 3 от посочения регламент.

32 При тези условия Hoge Raad der Nederlanden решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 71, параграф 2, буква б), втора алинея от Регламент (ЕО) № 44/2001 да се тълкува в смисъл, че:

a) режимът на признаване и изпълнение по Регламент № 44/2001 отстъпва на този по специалната конвенция само ако режимът по специалната конвенция предвижда да бъде прилаган изключително, или че

б) ако едновременно са приложими условията за признаване и изпълнение, предвидени в специалната конвенция и в Регламент № 44/2001, трябва да се прилагат винаги условията на специалната конвенция, а тези на Регламент № 44/2001 да не се прилагат, дори ако специалната конвенция не предвижда, че има изключително действие по отношение на други международни правила за признаване и изпълнение?

2) Компетентен ли е Съдът с цел предотвратяване на противоречиви съдебни решения в посочения в първия въпрос случай на стълкновение на норми, да тълкува — по обвързващ за юрисдикциите на държавите членки начин — [CMR], когато се касае за областта, уредена от член 31 от тази конвенция?

3) При утвърдителен отговор на втория въпрос, а също и на първия въпрос, буква а), трябва ли режимът на признаване и изпълнение съгласно член 31, параграфи 3 и 4 от CMR да се тълкува в смисъл, че тя не предвижда, че има изключително действие, и оставя свобода за прилагането на други международни правила за изпълнение, които подобно на Регламент № 44/2001 позволяват признаването и изпълнението на съдебни решения?

В случай че Съдът даде утвърдителен отговор на първия въпрос, буква а), а също и на втория въпрос, Hoge Raad отправя и следните три въпроса […]:

4) Дава ли член 31, параграфи 3 и 4 от CMR право на съда на държавата, в която се иска признаване, сезиран с молба за допускане на изпълнение, да контролира дали съдът на държавата по произход е имал международна компетентност да разгледа правния спор?

5) Трябва ли член 71, параграф 1 от Регламент № 44/2001 да се тълкува в смисъл, че при стълкновение между правилата за висящо производство на CMR и тези на Регламент № 44/2001 правилата за висящо производство на CMR имат предимство пред тези на Регламент № 44/2001?

6) Отнасят ли се поисканото в настоящия случай в Нидерландия установяване и поисканото в Германия обезщетение до „същото“ по смисъла на член 31, параграф 2 от Конвенцията CMR?“

По преюдициалните въпроси

Предварителни съображения

33 Още от самото начало следва да се установи, че спорът между TNT и AXA попада в приложното поле както на CMR, така и на Регламент № 44/2001.

34 Всъщност, от една страна, този спор се отнася до договор за автомобилен превоз на стоки, в който като място на приемане на стоката за превоз е посочен адрес в Нидерландия, а като предвидено място за доставянето ѝ — адрес в Германия. С това са изпълнени условията за прилагане на CMR, посочени в нейния член 1.

35 От друга страна, споровете, свързани с автомобилния превоз на стоки между държавите членки, са „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001. Освен това автомобилният превоз на стоки не е сред изчерпателно изброените в посочения член области, които са изключени от приложното поле на този регламент.

36 Също предварително следва да се напомни, че доколкото Регламент № 44/2001 заменя Брюкселската конвенция от 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3), изменена с последователните конвенции относно присъединяването на новите държави членки към тази конвенция (наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“), направеното от Съда тълкуване на разпоредбите на Конвенцията важи и за разпоредбите на посочения регламент, когато разпоредбите на тези актове могат да се квалифицират като еквивалентни (Решение от 14 май 2009 г. по дело Ilsinger, C-180/06, Сборник, стр. I-8131, точка 41 и Решение от 16 юли 2009 г. по дело Zuid-Chemie, C-189/08, Сборник, стр. I-6917, точка18).

37 Член 71 от Регламент № 44/2001, чието тълкуване се иска по настоящото дело, заменя член 57 от Брюкселската конвенция, който предвижда следното относно конвенциите, свързани със специфични области (наричани по-нататък „специалните конвенции“):

„1. Настоящата конвенция не засяга конвенциите, по които договарящите държави са или ще бъдат страни и които, в специфични области, уреждат компетентността, признаването или изпълнението на решенията.

2. С оглед осигуряването на нейното единно тълкуване, параграф 1 се прилага по следния начин:

а) настоящата конвенция не пречи съд на договаряща държава, която е страна по конвенция, отнасяща се до някоя специфична област, да се признае за компетентен по отношение на такава конвенция, дори ако ответникът има местоживеене на територията на договаряща държава, която не е страна по такава конвенция [...];

б) решенията, постановени в една договаряща държава от съд, който се е признал за компетентен [въз основа] на конвенция, засягаща специфична област, се признават и изпълняват в другите договарящи държави съгласно настоящата конвенция.

Ако конвенция относно специфична област, по която страни са държавата по произхода и [сезираната] държава[...], предвижда условия за признаване и изпълнение на съдебни решения, прилагат се тези условия. [...]

[...]“

38 С използване на думите „или ще бъдат“ член 57, параграф 1 от Брюкселската конвенция уточнява, че съдържащите се в тази конвенция норми не са пречка за прилагането на други норми, които договарящите държави в бъдеще ще приемат чрез сключване на специални конвенции. Тези думи не са възпроизведени в член 71, параграф 1 от Регламент № 44/2001. Следователно той не дава възможност на държавите членки чрез сключване на специални конвенции или изменение на вече действащи конвенции да въвеждат норми, които имат предимство пред тези на Регламент № 44/2001. Този извод се потвърждава от съдебната практика, според която постепенно с установяването на общи норми

държавите членки губят правото да сключват международни споразумения, засягащи тези норми (вж. по-специално Решение от 31 март 1971 г. по дело Комисия/Съвет, наричано „AETR“, 22/70, Recueil, стр. 263, точки 17—19 и Решение от 5 ноември 2002 г. по дело Комисия/Дания, наречено „отворено небе“, C-467/98, Recueil, стр. I-9519, точка 77).

39 Що се отнася, от друга страна, до разпоредбите като член 31 от CMR, с които държавите членки вече са обвързани към момента на влизане в сила на Регламент № 44/2001, член 71 от този регламент отразява същата систематика като член 57 от Брюкселската конвенция и е формулиран по почти идентичен начин. Следователно трябва да се има предвид вече направеното от Съда тълкуване във връзка с Брюкселската конвенция.

40 С оглед на предварителните съображения и като се има предвид връзката между отделните поставени въпроси, първият и петият въпрос, които се отнасят до тълкуването на член 71 от Регламент № 44/2001, ще бъдат разгледани заедно и най-напред. След това Съдът ще се спре на въпросите, отнасящи се до тълкуването на CMR.

По тълкуването на член 71 от Регламент № 44/2001

41 С първия и петия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали в дело като разглежданото по главното производство член 71 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че се прилагат правилата за съдебната компетентност, признаването и изпълнението, предвидени в специална конвенция, каквито са правилото за висящо производство, закрепено в член 31, параграф 2 от CMR и това за изпълняемостта, закрепено в член 31, параграф 3 от тази конвенция.

42 Както е посочено в акта за преюдициално запитване, този въпрос се поставя, от една страна, поради обстоятелството, че предвиденото в CMR и в Регламент № 44/2001 правило за висящо производство, макар и формулирано по сходен начин, може да има различен обхват в зависимост от това дали се прилагат тази конвенция и отнасящата се до нея национална съдебна практика или този регламент и свързаната с него практика на Съда, и от друга — поради необходимостта нидерландският съд, сезиран с молбата на AXA за допускане на изпълнението на решенията на Landgericht München, да знае дали може да упражни контрол върху компетентността на последния по иска за обезщетение, предявен пред него от AXA.

43 Във връзка с последното TNT поддържа, че член 31, параграф 3 от CMR позволява такъв контрол, докато AXA счита, че контролът по отношение на компетентността на Landgericht München е изключен от член 35, параграф 3 от Регламент № 44/2001. В подкрепа на тези доводи AXA изтъква пред нидерландските юрисдикции, че признаването и изпълнението на решенията в областта на международния автомобилен превоз на стоки се уреждат от Регламент № 44/2001, а не от CMR.

44 Според постоянната съдебна практика при тълкуването на разпоредба на общностното право следва да се вземе предвид не само текстът ѝ, но и нейният контекст и целите на правната уредба, от която тя е част (вж. по-специално Решение от 18 май 2000 г. по дело KVS International, C-301/98, Recueil, стр. I-3583, точка 21, Решение от 16 октомври 2008 г. по дело Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-298/07, Сборник, стр. I-7841, точка 15 и Решение от 23 декември 2009 г. по дело Detiček, C-403/09, Сборник, стр. I-12193, точка 33). Следователно, за да се отговори на първия и петия преюдициален въпрос, следва да се има предвид не само как е формулиран член 71 от Регламент № 44/2001 и целта на този конкретен член, а и контекстът на разпоредбата и целите, преследвани от посочения регламент.

45 Според текста на член 71 от Регламент № 44/2001, когато спорът по принцип попада в приложното поле на специална конвенция, следва да се прилагат закрепените в нея, а не в Регламент № 44/2001 правила.

46 Всъщност, както изтъкват по-специално нидерландското и чешкото правителство, от използваните в член 71, параграф 1 от посочения регламент думи, че Регламентът „не засяга“ специалните конвенции, следва, че законодателят е предвидил, че при стълкновение на норми, ще се прилагат конвенциите.

47 Това тълкуване се подкрепя от член 71, параграф 2, който гласи, че когато специалната конвенция, по която са страни както държавата членка по произход, така и сезираната държава членка, установява условия за признаване и изпълнение на съдебни решения, се прилагат тези условия. Посоченият параграф 2 изрично предвижда, че се отнася до вътрешни за Съюза положения. От това следва, че независимо от даденото в съображение 25 от Регламент № 44/2001 обяснение, че специалните конвенции не се засягат, за да се позволи на държавите членки да спазват международните си задължения по отношение на трети държави, законодателят е пожелал също така да наложи чрез член 71 от този регламент прилагането на посочените конвенции в самия Съюз.

48 Така се установява, че целта на член 71 от Регламент № 44/2001 е да се спазват нормите, които са приети при отчитане на особеностите на дадена специфична област (вж. във връзка с член 57 от Брюкселската конвенция Решение от 6 декември 1994 г. по дело Tatry, C-406/92, Recueil, стр. I-5439, точка 24 и Решение от 28 октомври 2004 г. по дело Nürnberger Allgemeine Versicherung, C-148/03, Recueil, стр. I-10327, точка 14). С оглед на тази цел Съдът е постановил, че закрепените в специалните конвенции правила изключват прилагането на отнасящите до същия въпрос разпоредби на Брюкселската конвенция (вж. в този смисъл Решение по дело Tatry, посочено по-горе, точка 25).

49 Макар според гореизложените съображения член 71 от Регламент № 44/2001 да предвижда, че в областите, уредени от специални конвенции, се прилагат тези конвенции, това не променя факта, че прилагането им не може да нарушава принципите, залегнали в основата на съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела, като посочените в съображения 6, 11, 12 и 15—17 от Регламент № 44/2001 принципи на свободно движение на съдебни решения по граждански и търговски дела, на предвидимост на компетентните юрисдикции и следователно на правна сигурност за правните субекти, на добро правораздаване, на свеждане до минимум на възможността за едновременни производства, както и на взаимно доверие в правосъдието в рамките на Съюза.

50 Спазването на всеки от тези принципи е необходимо за стабилното функциониране на вътрешния пазар, което, както следва от съображение 1 от Регламент № 44/2001, е причина за неговото съществуване.

51 Член 71 от Регламент № 44/2001 не може да има обхват, който противоречи на принципите, залегнали в основата на правната уредба, от която той е част. Следователно този член не би могъл да се тълкува в смисъл, че в обхванатата от този регламент област като автомобилния превоз на стоки специална конвенция като CMR може да доведе до резултати, които са по-малко благоприятни за стабилното функциониране на вътрешния пазар от резултатите, до които водят разпоредбите на посочения регламент.

52 Тази констатация е в съответствие с постоянната съдебна практика, според която сключените от държави членки с трети държави конвенции не биха могли да се прилагат в отношенията между държавите членки в ущърб на целите на правото на Съюза (вж. в този смисъл Решение от 22 септември 1988 г. по дело Deserbais, 286/86, Recueil, стр. 4907, точка 18, Решение от 6 април 1995 г. по дело RTE и ITP/Комисия, C-241/91 P и C-242/91 P, Recueil, стр. I-743, точка 84, както и Решение от 22 октомври 2009 г. по дело Bogiatzi, C-301/08, Сборник, стр. I-10185, точка 19).

53 От това следва, че правилата за съдебната компетентност, включително правилата за висящо производство, закрепени в специалните конвенции, посочени в член 71 от Регламент № 44/2001, могат да се прилагат в рамките на Съюза само доколкото осигуряват висока степен на предвидимост, улесняват доброто правораздаване и позволяват да се сведе до минимум възможността за едновременни производства в съответствие с изискванията на съображения 11, 12 и 15 от посочения регламент.

54 Що се отнася до признаването и изпълнението на съдебните решения, приложими са прогласените в съображения 6, 16 и 17 от Регламент № 44/2001 принципи на свободно движение на съдебните решения и на взаимно доверие в правосъдието (favor executionis) (вж. по-специално Решение от 14 декември 2006 г.

по дело ASML, C-283/05, Recueil, стр. I-12041, точка 23, Решение от 10 февруари 2009 г. по дело Allianz и Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, Сборник, стр. I-663, точка 24, както и Решение от 28 април 2009 г. по дело Apostolides, C-420/07, Сборник, стр. I-3571, точка 73). Правилата за признаване и изпълнение, предвидени в посочените в член 71 от Регламент № 44/2001 специални конвенции, могат да се прилагат в рамките на Съюза само доколкото са спазени тези принципи.

55 Предвид посочения по-горе принцип на взаимно доверие Съдът е уточнил, че юрисдикцията на сезираната държава в никакъв случай не е в по-добра позиция от юрисдикцията на държавата по произход, за да се произнесе по компетентността на последната. При това положение Регламент № 44/2001 не допуска, с няколко ограничени изключения, упражняването на контрол върху компетентността на юрисдикция на една държава членка от страна на юрисдикция на друга държава членка (Решение по дело Allianz и Generali Assicurazioni Generali, посочено по-горе, точка 29 и цитираната съдебна практика). Следователно член 31, параграф 3 от CMR би могъл да се прилага в рамките на Съюза само ако позволява да се постигнат целите на свободното движение на съдебните решения по граждански и търговски дели и на взаимното доверие в правосъдието в рамките на Съюза при условия, които са поне толкова благоприятни като тези, следващи от прилагането на Регламент № 44/2001.

56 Предвид всичко гореизложено на първия и петия въпрос следва да се отговори, че член 71 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че в дело като разглежданото в главното производство правилата за съдебната компетентност, признаването и изпълнението, предвидени в специална конвенция, каквито са правилото за висящо производство, закрепено в член 31, параграф 2 от CMR, и това за изпълняемостта, закрепено в член 31, параграф 3 от тази конвенция, се прилагат, при условие че осигуряват висока степен на предвидимост, улесняват доброто правораздаване и позволяват да се сведе до минимум възможността за едновременни производства и че осигуряват, при условия, които са поне толкова благоприятни като предвидените от посочения регламент, свободното движение на съдебните решения по граждански и търговски дела и взаимното доверие в правосъдието в рамките на Съюза (favor executionis).

По тълкуването на член 31 от CMR

57 С втория си въпрос запитващата юрисдикция пита дали Съдът е компетентен да тълкува член 31 от CMR. В случай на утвърдителен отговор на този въпрос с третия, четвъртия и шестия си въпрос посочената юрисдикция иска конкретно тълкуване на този член.

По втория въпрос

58 Предвид обстоятелството, че CMR не съдържа клауза, предоставяща компетентност на Съда, той може да предостави исканото тълкуване на член 31 от CMR само ако такова упражняване на функциите му се обхваща от член 267 ДФЕС.

59 Според постоянната съдебна практика обаче произтичащото от тази разпоредба правомощие за преюдициално тълкуване се простира само по отношение на нормите, които са част от правото на Съюза (вж. в този смисъл Решение от 17 юли 1997 г. по дело Giloy, C-130/95, Recueil, стр. I-4291, точка 21, Решение от 10 януари 2006 г. по дело Cassa di Risparmio di Firenze и др., C-222/04, Recueil, стр. I-289, точка 63, както и Решение от 1 юни 2006 г. по дело innoventif, C-453/04, Recueil, стр. I-4929, точка 29).

60 Когато става въпрос за международни споразумения, безспорно е, че сключените от Съюза споразумения са неразделна част от неговия правен ред и следователно могат да бъдат предмет на преюдициално запитване (вж. в този смисъл по-специално Решение от 30 април 1974 г. по дело Haegeman, 181/73, Recueil, стр. 449, точки 3—6, Решение от 30 септември 1987 г. по дело Demirel, 12/86, Recueil, стр. 3719, точка 7 и Решение от 11 септември 2007 г. по дело Merck Genéricos — Produtos Farmacêuticos, C-431/05, Сборник, стр. I-7001, точка 31).

61 За сметка на това Съдът по принцип не е компетентен да тълкува в рамките на преюдициално производство международни споразумения, сключени между държавите членки и трети държави (вж. в този смисъл Решение от 27 ноември 1973 г. по дело Vandeweghe и др., 130/73, Recueil, стр. 1329, точка 2, Определение от 12 ноември 1998 г. по дело Hartmann, C-162/98, Recueil, стр. I-7083, точка 9, както и Решение по дело Bogiatzi, посочено по-горе, точка 24).

62 Само когато и доколкото Съюзът е поел правомощията, упражнявани по-рано от държавите членки в областта на приложение на международна конвенция, и когато поради това разпоредбите на тази конвенция водят до обвързване на Съюза, Съдът е компетентен да тълкува такава конвенция (вж. по-специално Решение от 12 декември 1972 г. по дело International Fruit Company и др., 21/72—24/72, Recueil, стр. 1219, точка 18, Решение от 3 юни 2008 г. по дело Intertanko и др., C-308/06, Сборник, стр. I-4057, точка 48, както и Решение по дело Bogiatzi, посочено по-горе, точка 25). В конкретния случай обаче не би могло да се твърди, че предвидените от CMR правила за съдебната компетентност, признаването и изпълнението обвързват Съюза. Напротив, от тълкуването на член 71 от Регламент № 44/2001, направено в настоящото решение, следва, че в рамките на Съюза тези предвидени от CMR правила могат да се прилагат само при спазване на принципите, залегнали в основата на посочения регламент.

63 С оглед на гореизложеното на втория въпрос следва да се отговори, че Съдът не е компетентен да тълкува член 31 от CMR.

По третия, четвъртия и шестия въпрос

64 Предвид отговора, даден на втория преюдициален въпрос, не следва да се отговаря на третия, четвъртия и шестия въпрос.

По съдебните разноски

65 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (разширен състав) реши:

1) **Член 71 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че в дело като разглежданото в главното производство правилата за съдебната компетентност, признаването и изпълнението, предвидени в конвенция, сключена във връзка със специфична област, каквито са правилото за висящо производство, закрепено в член 31, параграф 2 от Конвенцията за договора за международен автомобилен превоз на стоки, подписана в Женева на 19 май 1956 г. и изменена с протокол, подписан в Женева на 5 юли 1978 г., и това за изпълняемостта, закрепено в член 31, параграф 3 от тази конвенция, се прилагат, при условие че осигуряват висока степен на предвидимост, улесняват доброто правораздаване и позволяват да се сведе до минимум възможността за едновременни производства и че осигуряват, при условия, които са поне толкова благоприятни като предвидените от посочения регламент, свободното движение на съдебните решения по граждански и търговски дела и взаимното доверие в правосъдието в рамките на Съюза (favor executionis).**

2) **Съдът на Европейския съюз не е компетентен да тълкува член 31 от изменената Конвенция за договора за международен автомобилен превоз на стоки.**

Подписи